

Financiële positie land- en tuinbouwbedrijven in Noord-Brabant

Februari 2017, Harold van der Meulen en Ruud van der Meer
Wageningen Economic Research (voorheen LEI Wageningen UR)

GRT

DIV_STAN

4175023

Provincie Noord-Brabant

22 MEI 2017

Ingekomen

Vraagstelling

- Inzage in financiële positie van land- en tuinbouwbedrijven in Noord-Brabant
- Databronnen:
 - Bedrijveninformatienet Wageningen Economic Research
 - Gestratificeerde steekproef van 1.500 land- en tuinbouwbedrijven in Nederland. Vertegenwoordigen 99% van de totale agrarische productie (gemeten in Standaard Omzet (SO)).
 - Ondergrens: 25.000 euro SO
 - Jaar: 2015
 - CBS Landbouwtelling 2015

Indicatoren (1)

- Bedrijfstypen

- akkerbouw, glastuinbouw, melkveehouderij, varkenshouderij en vleeskuikenhouderij.

- Economisch

- inkomen uit bedrijf
- inkomen uit bedrijf per onbetaalde arbeidsjaareenheid (aje)

De meeste arbeid wordt geleverd door ondernemers en hun gezinsleden, die veelal geen salaris ontvangen. Hun onbetaalde arbeid wordt uitgedrukt in aje's.

Een arbeidskracht van 2.000 uur of meer wordt gezien als één aje. Wie minder werkt, is minder dan één aje. De onbetaalde aje wordt gebruikt als deelfactor voor het inkomen uit bedrijf. Daarmee is het resultaat dus gekoppeld aan de hoeveelheid arbeidsinzet.

Indicatoren (2)

■ Vervolg Economisch

- totaal inkomen = inkomen uit bedrijf + inkomen buiten bedrijf (arbeid buitenshuis, premies en uitkeringen van ondernemer en partner)
- percentage bedrijven onder de lage inkomensgrens = de grens ligt op ongeveer 22.300 euro bruto per huishouden en is gebaseerd op de IOAZ-uitkering. Het totale inkomen bepaalt de hoogte van het inkomen per huishouden. Dit wordt gezien als grens voor inkomens-armoede.
- Solvabiliteit = verhouding eigen vermogen/totaal vermogen
- Langlopende schulden= meestal bancaire schulden
- Moderniteit = verhouding boekwaarde en nieuwwaarde duurzame productiemiddelen (gebouwen, machines)

Indicatoren (3)

■ Structuur

- areaal cultuurgrond per bedrijf (in ha)
- aantal dieren per bedrijf
- aantal arbeidsjaareenheden (aje) per bedrijf (betaald en onbetaald)
- leeftijd van de oudste ondernemer

■ Spreiding via:

- P20: 20% van de bedrijven scoort *lager* dan dit getal
- P80: 20% van de bedrijven scoort *hoger* dan dit getal.

Analyse

	Steekproefbedrijven BedrijvenInformatienet	Steekproefbedrijven met inkomen buiten bedrijf
Akkerbouw	141	63
Glastuinbouw	204	156
Melkvee	259	159
Varkens	116	58
Vleeskuikens	25	15

Bron: CBS Landbouwtelling 2015, bewerking Wageningen Economic Research

- Aan elk bedrijf uit de Landbouwtelling in Noord-Brabant groter dan 25.000 euro SO, wordt een steekproefbedrijf uit het Bedrijveninformatienet gekoppeld
- Koppeling op basis van bedrijfsomvang (SO) en bedrijfstype
- Voor inkomen buiten bedrijf zijn minder steekproefbedrijven beschikbaar
- Statistisch betrouwbaar beeld van land- en tuinbouw in Noord-Brabant

Structuur land- en tuinbouw Noord-Brabant

	Aantal bedrijven	Cultuurgrond /bedrijf (ha)	Melkkoeien/ bedrijf	Varkens/ bedrijf	Pluimvee/ bedrijf	Totaal a/e/bedrijf	Gemiddelde leeftijd
Akkerbouw	2.256	24				1	57
Glastuinbouw	342	5				12	51
Melkvee	2.193	42	99			2	51
Vleeskuikens	155	12			96.014	2	51
Varkens	1.330	13		4.218		2	52

Bron: CBS Landbouwteiling 2015, bewerking Wageningen Economic Research

Spreiding structuur

Cultuurgrond (in ha) per bedrijf

	Gemiddeld	P20	P80
Akkerbouw	24	5	33
Glastuinbouw	5	1	6

Aantal dieren per bedrijf

	Gemiddeld	P20	P80
Melkvee	99	58	129
Vleeskuiken	96.014	39.386	149.200
Varkens	4.218	950	6.075

Bron: CBS Landbouwtelling 2015, bewerking Wageningen Economic Research

P20: 20% van de bedrijven scoort *lager* dan dit getal
P80: 20% van de bedrijven scoort *hoger* dan dit getal

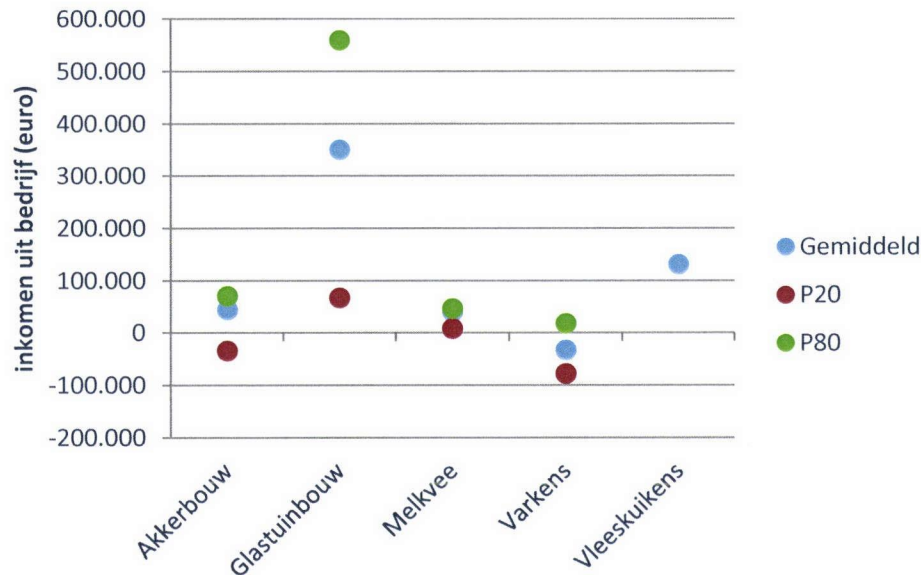
Economische resultaten 2015

	Solvabiliteit (%)	Moderniteit (%)	Langlopende schulden (euro)	Inkomen uit bedrijf (euro)	Inkomen uit bedrijf/oaje (euro)
Akkerbouw	81	30	468.100	44.200	43.300
Glastuinbouw	53	24	1.230.200	350.600	224.100
Melkvee	66	37	978.300	40.900	26.500
Vleeskuikens	61	41	794.900	131.000	112.100
Varkens	49	40	1.078.100	-32.600	-24.200

Bron: Bedrijveninformatienet Wageningen Economic Research

- Aantal onbetaalde aje varieert van 1 op akkerbouwbedrijven tot 1,3 bij varkens en 1,5 bij melkvee en 1,6 bij glastuinbouw.
- Moderniteit is het hoogst bij intensieve veehouderij en het laagst in de glastuinbouw. Glastuinbouw kende aantal jaren met lage inkomens waardoor er onvoldoende financiële middelen waren voor de nieuwbouw van kassen.
- Het gemiddeld inkomen uit bedrijf voor varkens is negatief. Hierdoor wordt er ingeteerd op Eigen Vermogen, waardoor solvabiliteit verder onder druk komt te staan.

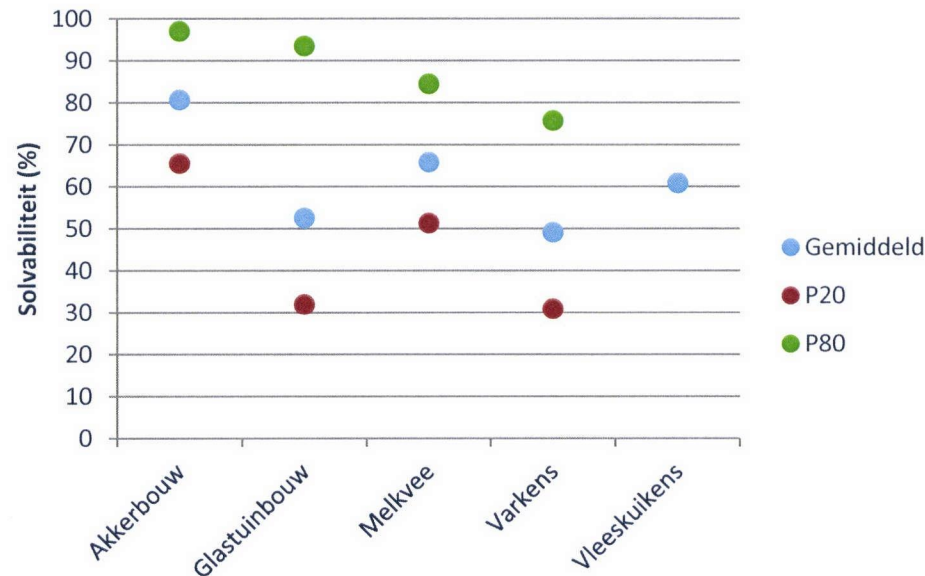
Spreading inkomen uit bedrijf

Bron: Bedrijveninformatienet Wageningen Economic Research

- Beperkte spreiding melkvee P20: 8.000 en P80: 46.500 euro
- Spreiding varkens P20: -78.000 en P80: 18.000 euro
- Grote spreiding glastuinbouw P20: 67.000 en P80: 550.000 euro
- Vleeskuikens: te weinig waarnemingen voor weergave spreiding
- Grotere bedrijven halen hogere inkomens, met uitzondering van varkensbedrijven; varkens <P20 en >P80: nagenoeg dezelfde gemiddelde bedrijfsomvang.

Spreiding solvabiliteit

Bron: Bedrijveninformatienet Wageningen Economic Research

- Grondgebondenheid zorgt voor hogere solvabiliteit en beperktere spreiding
- Glastuinbouw en varkens: bij 20% van de bedrijven is de solvabiliteit lager dan 30%. Beperkte buffer om tegenslagen op te vangen; 30% is vaak ondergrens als onderpand bij kredietverstrekking banken
- Grotere bedrijven in bedrijfsomvang (SO) hebben lagere solvabiliteit; dit geldt voor alle sectoren.

Totaal inkomen 2015

	Totaal inkomen (euro)	Aandeel bedrijven onder lage inkomensgrens
Akkerbouw	72.800	27
Glastuinbouw	307.500	12
Melkvee	48.000	34
Varkens	5.400	49
Vleeskuikens	145.700	0

Bron: Bedrijveninformatienet Wageningen Economic Research

- Vleeskuikens: beperkt aantal waarnemingen
- Varkensbedrijven hebben gemiddeld een kleine 40.000 euro inkomen van buiten bedrijf. Dit is een belangrijke aanvulling op inkomen uit bedrijf. Akkerbouw bijna 30.000 euro; melkvee 7.000 euro.
- Varkensbedrijven in 2015: de helft van de huishoudens bevindt zich onder de lage inkomensgrens van circa 22.000 euro per huishouden. Echter, 2015 was een slechter dan gemiddeld jaar. Gemiddeld over meerdere jaren staat de varkenssector economisch sterk onder druk.

Inkomensbeeld in perspectief:

- Gebaseerd op landelijke cijfers Bedrijveninformatienet Wageningen Economic Research
 - Gemiddeld inkomen uit bedrijf 2010-2014
 - Inkomensraming 2016 inkomen uit bedrijf
 - Grote fluctuaties tussen jaren binnen een sector. Kijk voor een goed beeld breder dan alleen naar 2015. Zie www.agrimatie.nl

Inkomen uit bedrijf (euro)	2010-2014	2016 raming
Akkerbouw	69.000	65.000
Glastuinbouw	106.400	382.000
Melkvee	52.700	25.000
Varkens	24.700	132.000
Vleeskuikens	59.100	114.000

Inkomensbeeld in perspectief: heden (2016 raming landelijk beeld)

- Akkerbouw: lichte inkomensdaling maar voor sector wel op goed niveau.
- Melkvee: daling door lagere melkprijs. Uitdagend 2017 voor de boeg vanwege fosfaatreductieplan.
- Varkens: hoog inkomen na een paar magere jaren door een toename van de export van varkensvlees naar China.
- Vleeskuikens: lichte daling door toegenomen productie in de EU. Inkomen is wel boven meerjarig gemiddelde.
- Glastuinbouw: lichte stijging inkomen dankzij sierteelt. Net als in 2015, is het inkomen op een hoog niveau, ook in de glasgroentesector.

Contactgegevens

Wageningen Economic Research:

Harold van der Meulen (projectleider)

harold.vandermeulen@wur.nl

0317-484436

www.wur.nl/economic-research

2017-027

Projectcode 2282200263

Ruud van der Meer (onderzoeker)

ruud.vandermeer@wur.nl

0317-483134

Opdrachtgever:

Statenfractie D66 Noord-Brabant

Tineke Klitsie

E-mail: Cklitsie@brabant.nl